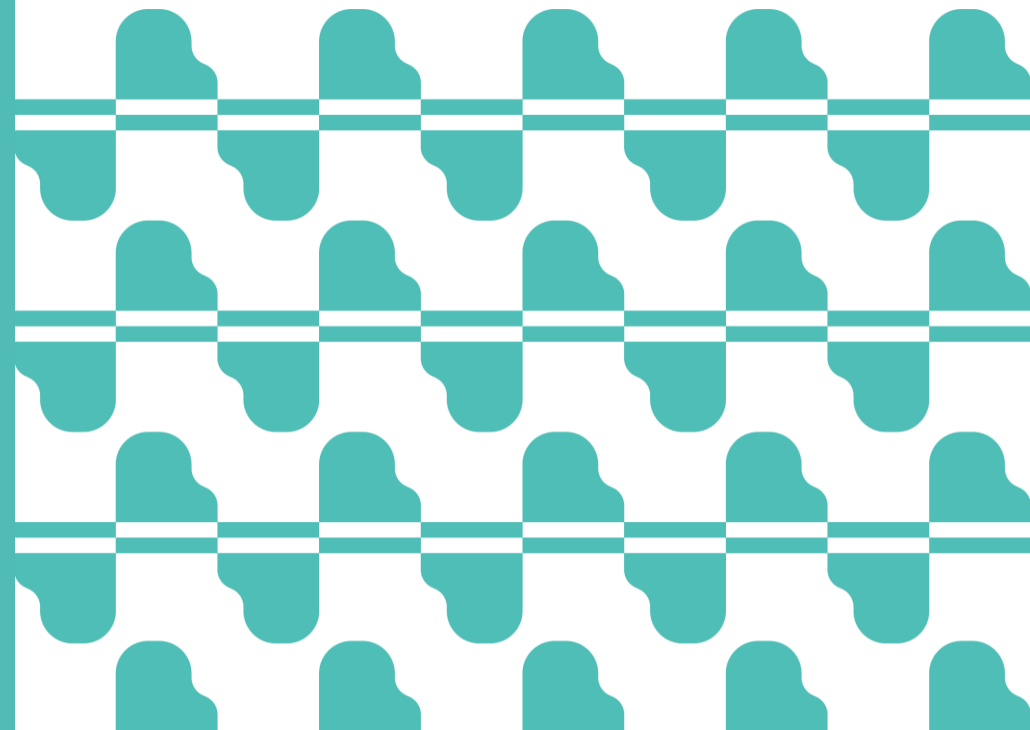

Kehys talousohjelman 2023-26 valmisteluun

Kaupunginhallitus 29.8.2022

Järvenpää

Yleiset muutostekijät

- Lähtökohtana **voimassa oleva talousohjelma 2022-25**
- Soten rahoituslaskelmat päivitetty
 - veroleikkuri 12,63 %-yksikkö suurempi (12,39 %-yks) ja valtionosuudet suuremmat
 - HUOM! Valtionosuusleikkaus 2024 alkaen selviää vasta syksyllä 2023, kun laskelmat oikaistaan 2022 TP tiedoin
 - leikkaus huomioitu soten tämänhetkisen menoylitysennusteeseen perustuen
- Verotuloennusteet 8/2022, voimassa olevaan suunnitelmaan positiivinen kokonaisvaikutus erityisesti 2025→ (vaikka isompi leikkaus-%)
 - Huom! tarkentuvat seuraavan kerran syyskuussa
- Palkankorotukset, eläkemenoperusteisten maksujen muutos, korkojen nousu ja poikkeukselliset hinnankorotukset
 - Palkankorotukset hyväksytyn sovintoesityksen mukaisesti
 - Eläkemenoperusteisten maksujen korvaus tasausmaksulla, menolisäys 1,1 Me
 - Korkokulujen nousu arvioitu oletuksella: 2% korko nostettavalle lainalle
 - Hinnankorotukset arvioitu merkittävimpien toimittajien ilmoitusten/poikkeuksellisesti nousseiden kustannusindeksien mukaisesti
- Kesken olevia suuria lakimuutoksia (TE-palvelujen siirto, kiinteistöverouudistus) ei ole huomioitu laskelmissa!

Verotulot

Yhteenveto							TA2022 talousohjelma					Muutos				
TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**	Yht. 22-25	2022**	2023**	2024**	2025**	Yht. 22-25	2022**	2023**	2024**	2025**	Yht. 22-25
Verolaji																
Kunnallisvero	194 498	205 334	94 360	89 169	91 955	480 818	202 532	92 817	86 257	84 146	465 751	2 803	1 543	2 912	7 809	15 067
<i>Muutos %</i>	6,3	5,6	-54,0	-5,5	3,7		5,1	-54,0	-7,1	-2,4						
Yhteisövero	7 144	7 911	5 437	4 917	5 236	23 501	4 446	3 270	3 232	3 372	14 321	3 465	2 167	1 684	1 864	9 181
<i>Muutos %</i>	52,9	10,7	-31,3	-9,6	6,5		-26,6	-26,4	-1,2	4,3						
Kiinteistövero	16 758	18 054	17 885	18 148	18 399	72 486	16 976	17 280	17 530	17 770	69 556	1 078	605	618	628	2 929
<i>Muutos %</i>	21,5	7,7	-0,9	1,5	1,4		3,9	1,8	1,4	1,4						
VEROTULO KIRJATTAVA	218 400	231 299	117 682	112 234	115 590	576 805	223 053	113 367	107 020	105 288	548 728	7 346	4 315	5 214	10 302	27 177
<i>Muutos %</i>	8,4	5,9	-49,1	-4,6	3,0		4,1	-49,2	-5,6	-1,6						

- Verotuloennuste 8/2022
 - veroprosentit päivitetty lopullisen soteleikkausprosentin mukaisesti
 - ennuste oleellisesti positiivisempi erityisesti vuodesta 2025 alkaen
 - Huom! Ennustekehikko päivittyy seuraavan kerran syyskuussa 2022

Valtionosuudet

- Keväällä 2022 tarkistettujen soterahoituslaskelmien seurauksena
 - valtionosuusennuste 2023-2025 yhteensä 10Me parempi kuin talousohjelmassa
 - 2023 on suhteellisen varma, tarkentuu lopulliseksi valtionosuudeksi syksyllä 2022
 - 2024 alkaen luvut päivittyvät "lopulliseksi" vasta 2023 syksyllä, kun sote-rahoituslaskelmat täsmennetään 2022 tilinpäätöstietojen pohjalta
 - talousohjelmakehykseen on arvioitu, että vos-rahoitus pienenee Keusoten 2022 menoylitysennusteen mukaisesti → vaikutus **-2Me** 2024 alkaen

	2022**	2023**	2024**	2025**
VOS talousohjelma 2022	43 668	11 236	12 810	16 388
VOS ennuste kevät 2022	44 882	17 230	16 737	16 838
Sotekulujen vaikutusarvio			-2 000	-2 000
VOS ennuste	44 882	17 230	14 737	14 838
Muutos	1 214	5 994	1 927	-1 550

Sotemenojen vaikutus 2024 → valtionosuuksiin

Sote-uudistuksen laskelmat päivitettiin 4/22

Miksi kunnan sote-laskelmat muuttuvat?

- Uusi laskelma (4/22) on parempi ts. lähempänä ”totuutta” kuin vanha (5/21)
 - TA21 → TPA21 (ja edelleen → TP21)
 - TS22 → TA22 (ja edelleen → TP22)
- Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien **kustannukset (tai tuotot)** ovat muuttuneet *suhteessa koko maan keskimääräiseen* muutokseen. Laskenta tehdään nettoperiaatteella (kustannukset – tuotot).
- Laskennassa huomioon otettavat tulot ts. **kunnan valtionosuus, verotulomenetyksen korvaus tai yhteisöveron tuotto** on muuttunut *suhteessa koko maan keskimääräiseen* muutokseen
- Kunnan **veropohja** on muuttunut *suhteessa koko maan keskimääräiseen* muutokseen

21.4.2022 Sanna Lehto

Lisäriskinä palkkamenojen harmonisoinnin huomiointi kuntayhtymien v. 2022 tilinpäätöksiin!

Huom! Myös koko maan toteutunut sotemenokehitys vaikuttaa kuntien tuleviin rahoitusvastuisiin!

KUNTA
LIITTO

- 4/2022 siirtolaskelman mukaiset sotemenot, joiden pohjalta veroprosentit lukittiin ja joiden mukaan tämänhetkiset vos:t on määritelty
 - TPA21 Keusote -148,4 Me
 - TA22 Keusote -149,4 Me
 - VOS vähennys 4,2Me
- Valtionosuuslaskelmat päivitetään TP2021 & TP2022 mukaisesti (*oletus muut erät ei muutu*)
 - TP21 Keusote -144,7 Me (3,7 Me ”alitus”)
 - TPE22 Keusote -157,2 Me (7,8 Me ylitys)
 - Nettona menoja 4 Me arviota enemmän, josta laskennallinen ”yhden vuoden kustannuskasvu” 2,0 Me
 - leikataan pysyvästi valtionosuuksista 2024

Palkankorotusten kustannusvaikutus

- Palkankorotukset on huomioitu henkilöstökulujen alkuperäisen talousarvion 2022 mukaisesti palvelualueittain
- Huom! Palkkaratkaisu lisää myös kunnallisverotuloja eli nettovaikutus ei ole näin suuri.

Palkkaratkaisuesitys	Korotus pvm	2023	2024	2025	2026	2027
Yleiskorotus	1.6.	1,90 %	1,90 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Palkkarakenneohjelma	1.2.		0,40 %			
Palkkarakenneohjelma	1.6.	1,20 %	0,60 %	0,80 %	0,80 %	1,20 %
Järjestelyerä	1.10.					
Korotus yhteensä		3,10 %	2,90 %	1,80 %	1,80 %	2,20 %
Korotus-% kuluvalle vuodelle laskettuna		1,81 %	2,19 %	1,05 %		
Talousohjelmassa huomioitu korotus-%		1,00 %	1,00 %	1,00 %		
Ero, %-yksikköä		0,81 %	1,19 %	0,05 %		

Muutos	TA22	2022	2023	2024	2025
Konpa	-5 211	-16	-123	-259	-303
Tila	-270	-1	-6	-13	-16
Kauke	-5 334	-16	-126	-265	-310
KOM	-414	-1	-10	-21	-24
Opka	-46 498	-139	-1 100	-2 307	-2 703
Hyvo	-8 346	-25	-197	-414	-485
Vesi	-1 191	-4	-28	-59	-69
Yhteensä	-67 264	-202	-1 590	-3 338	-3 910

Hinnankorotukset: merkittävimmät toimittajat

- Voimassa olevassa talousohjelmassa on huomioitu 2% vuosittainen korotus palvelujen ostoissa
- Jo saatujen hinnankorotusesitysten ja kustannusindeksien toteumakehityksen perusteella joihinkin menoeriin kohdistuu merkittävästi suurempia korotuspaineita:
 - alueiden ja rakennusten kunnossapitopalvelut, *Alltime: +9,5%, indeksi 8%*
 - kuljetuspalvelut (oppilaskuljetukset, joukkoliikenne), *kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi +12,4%*
 - ateriapalvelut, *Palmia +6,34%*
 - siivouspalvelut, *Palmia +3,69%*
 - sähkö, *meklarin arvio +22,3%*
 - lämmitys, *Vantaan energia +5%*
- korotuspaineiden kattamiseksi kehykseen on lisätty könttänä **1,5Me**
 - kohdennetaan palvelualueille kj-esityksessä, kun hintaneuvottelut etenevät ja vaikutusarviot tarkentuu

Määrärahalisäyksinä huomioidut muutostekijät

Arvio	Muutostekijä	Summa / TA 2023	Summa / TS 2024	Summa / TS 2025	Summa / TS 2026
☒	KYLLÄ, ☐ Hinnankorotukset	1500	1500	1500	1500
	☐ Korkokulujen kasvu	1184	1539	2957	3100
	KYLLÄ, könttävarauksena Summa	2684	3039	4457	4600
☒	KYLLÄ ☐ Palkankorotukset	1590	3338	3910	3980
	☐ Eläkemenoperusteiden maksujen muutos tasausmaksuksi	1132	1132	1132	1132
	☐ Palvelutarpeen kasvu: Vaativimman erityisen tuen ratkaisut	125	125	125	125
	☐ Lakimuutos: Kolmiportaisen tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa	60	60	60	60
	☐ Varhaiskasvatusmaksulain muutos 1.8.2021	300	300	300	300
	☐ Oppilasmäärän kasvu (yläkoulut)	75	180	180	180
	☐ Lakimuutos: Oppivelvollisuuden laajentuminen (tarkistus)				37
	☐ Vakan palvelusetelien indeksikorotus	160	160	160	160
	☐ MS-lisenssien laajennus	77	77	77	77
	☐ Liikkumavaratmp:n poisto: OPKA 5. ICT-hankintojen priorisointi ja tavoitekäyttöiän pidentäminen	800	800	800	800
	☐ Keskuskeskittämisen ylläpitokustannusten kasvu	20	40	40	40
	☐ Keusoten menohännät	500			
	☐ Tietojärjestelmien muutokset ja lisäykset	0	0	0	0
	☐ Osallistava budjetointi	0	0	0	0
	☐ Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö	0	0	0	0
	☐ Kotikuntakorvausten kasvu	71	71	71	71
	KYLLÄ Summa	4910	6283	6855	6963
	Kaikki yhteensä	7594	9322	11312	11563

Kehys 2023-26

- Toimintakatteen alijäämän kasvu 3,7%-1,2% vuosittain
 - palkankorotukset
 - hinnankorotukset, elmeet, HSL
 - aiemmin päätetyt sopeutukset
- Korkokulut kasvaa
 - korko-% + lainarahoituksen tarve
 - 2022 1,3Me → 2026 6Me
- Poistot kasvaa
 - investointitaso
 - 2022 25Me → 2026 31,5Me
- Tulos kääntyy alijäämäiseksi 2026
 - vuosikate < poistot

Tuloslaskelma	TP 2021	MTA 2022	Kehys 2023	2024	2025	2026
TOIMINTATUOTOT	60 977	56 552	58 479	58 988	58 973	59 199
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 513	1 660	1 659	1 659	1 659	1 659
TOIMINTAKULUT	(295 662)	(302 308)	(152 067)	(155 261)	(157 109)	(159 770)
TOIMINTAKATE	(233 173)	(244 097)	(91 929)	(94 615)	(96 477)	(98 912)
%- muutos	7,27 %	4,69 %	(62,34 %)	2,92 %	1,97 %	2,52 %
TOIMINTAKATE ILMAN MYYNTIV	(243 949)	(248 643)	(98 284)	(101 752)	(102 988)	(105 551)
%- muutos	6,01 %	1,92 %	(60,47 %)	3,53 %	1,21 %	2,49 %
VEROTULOT	218 400	226 539	117 682	112 234	115 590	118 704
Tulovero	194 498	202 532	94 360	89 169	91 955	94 714
Kiinteistövero	16 758	16 976	17 885	18 148	18 399	18 649
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 144	7 032	5 437	4 917	5 236	5 341
VALTIONOSUUEDET	39 838	43 769	17 230	14 745	14 845	15 153
RAHOITUSTUOTOT	456	(581)	(2 574)	(3 255)	(5 174)	(5 623)
Korkotuotot	232	202	202	202	202	202
Muut rahoitustuotot	2 307	1 991	1 674	1 674	1 674	1 674
Korkokulut	(396)	(1 267)	(2 942)	(3 623)	(5 543)	(5 991)
Muut rahoituskulut	(1 687)	(1 507)	(1 507)	(1 507)	(1 507)	(1 507)
VUOSIKATE	25 522	25 630	40 409	29 109	28 784	29 322
POISTOT JA ARVONALENTUMISE	(22 157)	(24 892)	(26 341)	(26 932)	(28 748)	(31 536)
Suunnitelman mukaiset poistot	(20 938)	(23 795)	(24 583)	(26 932)	(28 748)	(31 536)
Alaskirjaukset	(1 219)	(1 097)	(1 758)	-	-	-
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	3 365	738	14 068	2 177	36	(2 214)
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUT	118	-	-	-	-	-
Poistoeron muutos	118	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄM	3 483	738	14 068	2 177	36	(2 214)

Alustavat nettoinvestoinnit 2023-2032 = 371,1 Me

	TP 2020	TP 2021	TPE2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2023-32
Maanmyynti	969	961	804	1 202	1 259	1 149	1 172	920	1 173	998	1 082	653	655	10 263
Maanosto	1 842	253	995	2 600	2 800	1 195	6 800	1 700	5 300	1 000	1 000	1 000	1 000	24 395
Maanosto/myynti	-873	708	-191	-1 398	-1 541	-46	-5 628	-780	-4 127	-2	82	-347	-345	-14 132
Talonrakennus, tulot	217	317	375	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	150
Talonrakennus, menot	19 049	23 222	43 012	15 949	20 984	21 394	23 940	10 480	10 280	13 200	6 200	15 300	5 500	143 227
Talonrakennus, netto	-18 832	-22 906	-42 637	-15 799	-20 984	-21 394	-23 940	-10 480	-10 280	-13 200	-6 200	-15 300	-5 500	-143 077
Kunnallistekniikka, tulot	4 182	2 912	5 809	4 582	4 997	2 252	3 952	3 272	3 708	3 098	2 128	2 507	2 140	32 636
Kunnallistekniikka, menot	12 828	10 855	23 231	19 301	15 645	14 216	15 785	14 040	12 220	13 010	9 280	7 870	7 350	128 717
Kunnallistekniikka, netto	-8 646	-7 943	-17 422	-14 719	-10 648	-11 964	-11 833	-10 768	-8 512	-9 912	-7 152	-5 363	-5 210	-96 081
Vesi, tulot	101	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesi, menot	5 536	3 807	6 769	5 500	5 500	5 500	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	58 500
Vesi, netto	-5 435	-3 731	-6 769	-5 500	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-58 500
Liikunta, tulot	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikunta, menot	752	326	765	5 050	1 050	2 210	2 405	970	720	970	220	500	680	14 775
Liikunta, netto	-752	-176	-765	-5 050	-1 050	-2 210	-2 405	-970	-720	-970	-220	-500	-680	-14 775
Kehitysinvestoinnit, tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysinvestoinnit, menot	219	391	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	20 000
Kehitysinvestoinnit, netto	-219	-391	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-20 000
Osakkeet, myynti	472	4 555	3 979	3 719	0	0	0	0	0	0				3 719
Osakkeet, osto	1 251	1 165	3 113	3 407	1 826	1 610	1 634	1 660	1 685	1 699	1 155	1 155	1 155	16 986
Osakkeet, netto	-779	3 391	866	312	-1 826	-1 610	-1 634	-1 660	-1 685	-1 699	-1 155	-1 155	-1 155	-13 267
Irtaimisto ja aineeton, myynti	29	69	0	0	0	0	0	0	0	0				0
Irtaimisto ja aineeton, osto	538	988	3 110	3 004	2 344	985	750	700	700	700	700	700	700	11 283
Irtaimisto ja aineeton, netto	-508	-920	-3 110	-3 004	-2 344	-985	-750	-700	-700	-700	-700	-700	-700	-11 283
Tulot	5 970	9 040	10 967	9 653	6 256	3 401	5 124	4 192	4 881	4 096	3 210	3 160	2 795	46 768
Menot	42 014	41 007	82 995	56 811	52 149	49 110	59 314	37 550	38 905	38 579	26 555	34 525	24 385	417 883
Luonnos inv.ohjelma, netto	-36 043	-31 967	-72 028	-47 158	-45 893	-45 709	-54 190	-33 358	-34 024	-34 483	-23 345	-31 365	-21 590	-371 115
Hyväksytty investointiohjelma	-36 043	-31 967	-65 702	-41 796	-41 450	-49 176	-50 284	-31 116	-34 395	-35 582	-25 338	-32 438		
ERO voimassa olevaan			-6 326	-5 362	-4 443	3 467	-3 906	-2 242	371	1 099	1 993	1 073		

10 vuoden
ohjelmakausi
vähennys
36 Me

Vuodet 2022-
2031 lisäys
14,3 Me

Talous-ohjelma-
vuodet 2022-
2026 lisäystä
16,6 Me
(~ vuodelta
2021 siirtyneet
ja
Keskuskenttä)

Rahoituslaskelma

- Investointitaso edelleen poikkeuksellisen korkea

- Investointimenot
2022 87Me
2023-26 49-59Me

- Tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen

- Lainamäärä kasvaa joka vuosi

- 2022 50Me
2023-26 7-25Me

- Lainamäärä 2026 lopussa on yli **330 miljoonaa euroa**

Rahoituslaskelma	TP 2021	MTA 2022	Kehys 2023	2024	2025	2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA	14 682	21 084	34 054	21 972	22 273	22 683
Vuosikate	25 522	25 630	40 409	29 109	28 784	29 322
Satunnaiset erät, netto	-	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjauserät	(10 776)	(4 546)	(6 355)	(7 137)	(6 511)	(6 639)
Muut erät	(63)	-	-	-	-	-
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(21 191)	(73 796)	(40 803)	(38 756)	(39 198)	(47 551)
Investointimenot	(40 840)	(86 758)	(56 811)	(52 149)	(49 110)	(59 314)
Rahoitusosuudet investointime	3 313	5 005	4 732	4 997	2 252	3 952
Pysyvien vastaavien hyödykkei	16 336	7 957	11 276	8 396	7 660	7 811
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	(6 508)	(52 712)	(6 749)	(16 784)	(16 925)	(24 868)
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	(7 768)	50 712	6 749	16 784	16 925	24 868
Lainakannan muutokset	(12 735)	50 712	6 749	16 784	16 925	24 868
Oman pääoman muutokset	-	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutok	4 967	-	-	-	-	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	(14 277)	(2 000)	-	-	-	-
Rahavarat 1.1.	20 589	6 313	4 313	4 313	4 313	4 313
Rahavarat 31.12.	6 313	4 313	4 313	4 313	4 313	4 313

Luvut täsmentyvät vielä KJ-esitykseen

- Taloustilanteen kehitys
 - talouskasvu, korkotaso
- Verotuloennusteet
 - päivittyvät vielä ainakin syyskuussa
- Valtionosuuksien tarkennukset hyvinvointialueiden jälkeen
 - sotemenojen tp-ennuste
→ vaikutus valtionosuuksiin 2024 alkaen
- Syksyn budjettiriihen ratkaisut
 - valtionosuudet ja tehtävämuutokset
- Lakimuutosten tarkentuneet sisällöt ja rahoitusmallit
- Investointiohjelmamuutokset
- Muut mahdolliset summien tarkistukset (osin jo 2022)
 - koronan vaikutus toimintatuottoihin, ukrainalaisten vaikutus palvelutarpeisiin, muut palvelutarvemuutokset
- Määrärahalisäysten kohdennukset, määrärahasiirrot ja sisäisten erien muutokset
 - Hinnankorotusten tarkennus ja kohdennus
 - Hyvon ja Kauken palvelupisteiden siirtyminen Konpaan (Bulevardikorttelin yhteinen palvelupiste)
 - Sisäiset vuokrat (pääomavuokrien laskentatavan muutos)
 - Suoritemäärien ja kustannusmuutosten mukaiset tarkistukset Konpan sisäisiin veloituksiin (ICT, talous, HR, hallinto)

Talousarvion ja talousohjelman 2023-26 käsittelyaikataulu

Toimielin	Pvm	Asia
KH	20.6.2022	Virkahaltijakehys, valmisteluohjeet talousohjelman laadintaan Alustava investointiohjelma
	<i>Elokuu</i>	<i>Verotuloennusteet, Keusoten TPE, muut tarkennukset</i>
KH	29.8.2022	Talousohjelmakehys 2023-26, Osavuosisraportti 6/2022
KV	12.9.2022	Talousohjelmakehys 2023-26, Osavuosisraportti 6/2022
	<i>Syyskuu</i>	<i>Hallituksen budjettiriihi, uudet tehtävät, Veroennustekehikon päivitys</i>
KH-semma	3.-4.10.2022	
Ltk:t	<i>Lokakuu</i>	Talousarvioesitys, Lausunnot investointiohjelmaan
KV-semma	28.-29.10.2022	
Lautakunnat	<i>Marraskuu</i>	TA-muutosesitys: määrärahaylitykset
KH	21.11.2022	KJ talousarvioesitys
KH	28.11.2022	Investointiohjelma, Talousarvioesitys, TA-muutos: määrärahaylitykset
KV	12.12.2022	Investointiohjelma, Talousarvioesitys, TA-muutos: määrärahaylitykset
Lautakunnat	<i>Tammikuu</i>	Käyttösuunnitelmat